

Facultair Toetskader FSW Leiden

Leidende principes bij de inhoudelijke en procedurele inrichting van toetsing

Opgesteld door: Faculteitsbureau FSW (Onderwijsbeleid), i.s.m. SOLO Onderwijs en het Digital Testing Team.

Datum conceptversie: 18 juni 2024

Datum bespreking: 11 juli (VCO en examencommissies), 20 augustus (VCO), 26 augustus (faculteitsbestuur), 29 augustus (faculteitsraad)

Datum vaststelling: 29 augustus 2024

Met dank aan: De beleidsmedewerkers onderwijs bij de Faculteit der Geesteswetenschappen, zij stelden middels pionieren een uitgebreid facultair toetskader op dat wij als uitgangspunt hebben gebruikt voor dit document. De beleidsmedewerkers onderwijs bij het Instituut Psychologie, we hebben dankbaar geput uit hun 'Handreiking Cursuscoördinatie 23-24' bij het beschrijven van het toetsproces (met name voor de onderwerpen: itebankbeheer, anoniem nakijken en toetsmatrijs). De collega's bij LLInC; we verwijzen vaak naar de handreiking itemconstructie (Anthea Aerts) die is ontworpen voor de FSW.

Achtergrond

Dit document is in samenwerking met de onderwijsdirecteuren en examencommissies van de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) tot stand gekomen op basis van bestaande universitaire en facultaire documentatie en afspraken t.a.v. summatieve toetsing¹, en naar aanleiding van de overstap van Remindo naar Ans (in 2024-2025) en de afronding van het project 'Digitaal Scriptiebeoordelingssysteem' (2019-2024). Deze facultaire wijzigingen gaven aanleiding om het toetskader uit 2012-2013 te herzien, aangezien het toetsproces hiermee ingrijpend is gewijzigd – en er daarmee ook andere inhoudelijke afspraken zijn gemaakt over het toetsontwerp-, proces en kwaliteitsborging. Ook valt te verwachten dat huidige en toekomstige trends in het hoger onderwijs (zoals GenAI) ondervangen zullen worden met aanvullend toetsbeleid.

Dit document is tevens in augustus 2024 besproken met de facultaire medezeggenschap. Daarna is dit document vastgesteld en online gepubliceerd, ter verspreiding onder examinatoren en andere betrokkenen bij toetsing. De Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies zijn in lijn met de afspraken in dit document – en blijven leidend bij vraagstukken omtrent toetsing.

Leeswijzer

Het facultaire toetskader beschrijft:

- De **leidende principes en kenmerken van toetsing** bij de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW).
- De **rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen** bij toetsing, te weten: opleidingsdirecteuren, examinatoren², examencommissies, opleidingscommissies, SOLO (onderwijs), Onderwijs Servicecentrum (OSC, specifiek het Digital Testing Team), Vaste Commissie Onderwijs (VCO).
- In de vorm van bijlagen: de **facultaire afspraken m.b.t. toetsing**, toegespitst op de digitale toetssoftware (Ans, Bijlage 1; Het digitale scriptiebeoordelingssysteem wordt z.s.m. toegevoegd als Bijlage 2). Deze kunnen vooral door de examinatoren worden gebruikt bij het toetsproces.

Het facultaire toetskader is ingericht als een levend document: er kunnen in de vorm van bijlagen hoofdstukken worden toegevoegd.

Ambities en voortgang facultair toetskader

De ambitie is om in 2024-2025:

- **een facultaire visie op toetsing** te formuleren, waarbij aandacht wordt geschonken aan het doel van toetsing (formatief/summatief), geschikte toetsmethoden voor de FSW (essays, tentamens, presentaties, groepsprojecten, practica, veldwerk), kwaliteitscontrole, diversiteit en inclusie (zodat de beoordeling recht doet aan de diverse achtergronden, ervaringen, en perspectieven van studenten binnen de sociale wetenschappen), flexibiliteit en innovatie en samenwerking tussen docenten.

---

¹ Summatieve toetsing betreft een toets met het doel om te 'komen tot beslissingen over studenten, bijvoorbeeld zakken of slagen, toelaten of afwijzen, aannemen of afwijzen' (Van Berkel, Bax & Joosten-ten Brinke, 2014, p.5).

² Degene die door de Examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, zie ook het OER

- En, hieruit voortvloeiend...
  - o een **richtlijn voor mondelinge toetsing** op te stellen met inhoudelijke informatie en richtlijnen voor de inrichting en beoordeling
  - o een **richtlijn voor schriftelijk toetsen (in tijden van AI)** en beoordeling op te stellen
  - o een **richtlijn voor formatief toetsen** op te stellen met inhoudelijke informatie en kaders, praktische ondersteuning
  - o een **richtlijn voor groepswerk** op te stellen met inhoudelijke informatie en kaders voor inrichting en beoordeling
  - o afspraken vast te leggen met betrekking tot het **beheer van itembanken** in Ans (o.a. percentage hergebruik)

Leidende principes en kenmerken van toetsing bij de FSW

De hieronder genoemde leidende principes en kenmerken van toetsing bij de FSW vloeien voort uit algemene kennis over toetsen in het hoger onderwijs³ en bestaande universitaire afspraken over toetsing (b.v. digitaal toetsen via Ans, het inschrijfprotocol) en de facultaire inrichting hiervan (b.v. OER'en, R&R, Digital Testing Team).

1. *Validiteit⁴ en betrouwbaarheid⁵ van toetsing staan voorop, om de kwaliteit van het leerproces en het eindniveau van de student te borgen.*
  - a. Deze kenmerken van toetsing worden geborgd in a) het ontwerp en de inrichting van (digitale) toetsing en b) mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering van examinatoren en examencommissies.
  - b. Fraudepreventie is onderdeel van dit leidende principe: voorop staat dat enkel de kennis en vaardigheden die de student heeft verworven worden getoetst.
2. *Transparantie in feedback en communicatie richting studenten wordt te allen tijden betracht, om de kwaliteit van het leerproces te borgen en de toetsorganisatie ordentelijk te laten verlopen.*
  - a. Studenten worden via de OERen en R&R, maar ook door de examiner, op de hoogte gesteld van de procedures omtrent toetsing (incl. inschrijving en inzage).⁶
  - b. Waar mogelijk wordt door de examiner vooraf aan studenten gecommuniceerd over de inhoud van de toets (middels een toelichting op de toetsmatrijs, een rubric of anderszins) om de leer- en feedbackfunctie te optimaliseren.
3. *Helderheid in rollen en verantwoordelijkheden van betrokkenen bij toetsing wordt betracht om de werkdruk voor betrokkenen in te perken en om toetsorganisatie en de bijbehorende kwaliteitszorgcyclus te optimaliseren.*
  - a. Er wordt uitgegaan van autonomie van examinatoren en examencommissies t.a.v. (proces van) toetsinrichting en kwaliteitsborging.
  - b. Mogelijkheden voor ondersteuning en deskundigheidsbevordering van examinatoren en examencommissies worden geëxpliciteerd.
  - c. Er worden per type toets facultaire regels opgesteld voor de archivering en bewaartermijn van toetsen.

³ Van Berkel, H. (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs*. A. Bax, D. Joosten-ten Brinke, K. Beekman, & T. van Schilt-Mol (Eds.). Bohn stafleu van Loghum.

⁴ Inhoudsvaliditeit: de toets dekt de leerdoelen, incl. correcte weging

⁵ Intra- en interbeoordelaarsbetrouwbaarheid: er is sprake van consistente beoordeling door één of meer beoordelaars.

⁶ En evt. het Digital Testing Team bij digitale toetsen.

4. *De betrokkenen betrachten consistentie tussen de visie op toetsing en de eigen regelgeving (OD's en examencommissies) en de toetsinrichting (examinatoren) en kwaliteitsborging (examencommissies), om bovenstaande principes verder te bestendigen.*
  - a. Per formeel document wordt beschreven welke zaken van toetsing hierin zijn vastgelegd, zie [Overzicht van rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen bij toetsing](#).
  - b. Alle betrokkenen bij toetsing houden zicht op deze consistentie, zie [Overzicht van rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen bij toetsing](#).

Overzicht van rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen bij toetsing

Om bovenstaande leidende principes te vertalen naar de praktijk is het toetsproces gevat in een globaal overzicht van de zaken waar de genoemde betrokkenen autonomie en verantwoordelijkheid hebben, en van de facultaire afspraken die t.a.v. (het proces) van toetsinrichting en kwaliteitsborging zijn vastgelegd.

De meer specifieke afspraken t.a.v. digitaal toetsen en het digitale scriptiebeoordelingssysteem zijn in bijlagen gevat. Deze bijlagen kunnen aangevuld worden, zie ook de [Ambities en voortgang facultair toetskader](#).

	Visie op toetsing	Toetsontwerp (vorm en inhoud)	Toetsproces	Kwaliteitsborging en deskundigheidsbevordering
Opleidingen/ OD's	Bespreken mogelijke knelpunten w.b.t. toetsing.			Stellen (mede o.b.v. visie op toetsing) een toetsplan op dat wordt gedeeld met examinatoren.
Examinatoren	[Stellen op basis van het toetsplan een inhoudelijke toetsmatrijs op – indien nog niet aanwezig]. Informereren studenten vooraf over de leerdoelen en hoe deze getoetst zullen worden.	Verzorgen de toetsinrichting conform toetsmatrijs, OER en R&R. Passen het 4-ogen-principe toe bij toetsontwerp. Mogelijke deskundigheidsbevordering via facultaire en universitaire training.	Nemen de toets af en kijken deze na. Passen evt. antwoordmodel/waardering ⁷ aan o.b.v. kwaliteitscontrole. Rapporteren toetsresultaten aan studenten. Verzorgen een inzagemoment en nabespreking, die voldoet aan de in het OER gestelde eisen. ^{8 9}	Evaluëren de kwaliteit van een toets (betrouwbaarheid, validiteit, transparantie) op basis van alle stappen in het toetsproces en zetten de benodigde acties in (bv. aanpassen items, opdracht, gesprek met het opleidingsbestuur over voorgestelde verbeteringen, etc.)

⁷ Zak/slaaggrens

⁸ Dit kan ook aan het OSC gemandateerd worden in het geval van digitale tentamens.

⁹ Kan in het geval van digitale toetsing via het DTT georganiseerd worden.

Examen- commissie	Houden in R&R rekening met de principes uit het OER en het facultair toetskader incl. bijlagen. Evt. formuleren aanvullende visie (op itembank-beheer, toewijzing examinatoren, etc.)	Wijzen examinatoren aan conform taakstelling (zie ook FSW Gids onderwijs & kwaliteitszorg), liefst o.b.v. kwaliteitseisen w.b.t. kennis en vaardigheden m.b.t. toetsing		Voeren kwaliteitszorgtaak uit conform taakstelling (zie ook FSW Gids onderwijs & kwaliteitszorg)
Opleidings- commissie			Contacteren examencommissie bij signalen van bedreiging van toetskwaliteit- of proces.	Contacteren examencommissie bij signalen van bedreiging van toetskwaliteit- of proces.
SOLO en/of LLInC	LLInC begeleidt toetsvisie op verzoek OD/excie.	LLInC en SOLO verzorgen training en ondersteuning ter bevordering van de deskundigheid van examinatoren.		
OSC / Digital Testing Team		Richten toets in o.b.v. instructies van de examinator.	Verzorgen op verzoek van examinator een open inzage (met surveillance, ruimte, etc.).	Evt. sturen een periodieke kind reminder met richtlijnen voor interpretatie psychometrische gegevens (en itembankbeheer)
VCO, ondersteund door faculteitsbureau	Formuleert in 2024-2025 een visie op toetsing			Stelt jaarlijks facultair toetskader vast

Begrippenlijst

Hieronder zijn de in dit document gehanteerde termen nader toegelicht, a.d.h.v. definities uit de Regels en Richtlijnen van examencommissies, de [FSW Gids Onderwijs en Kwaliteitszorg](#) en Van Berkel, Bax & Joosten-ten Brinke (2014):

Ans	Digitale software applicatie waarin digitale toetsen ontworpen, afgenomen en verbeterd kunnen worden.
Antwoordmodel	Een hulpmiddel om inter- en intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid te borgen door per item te formuleren wanneer er punten worden toegekend
Betrouwbaarheid	‘Omdat test-hertestbetrouwbaarheid in het onderwijs niet makkelijk in kaart te brengen is, zijn alternatieven bedacht om een indicatie van de betrouwbaarheid te verkrijgen met behulp van één toets. De bekendste is coëfficiënt alfa (Cronbach’s alpha), met waarden tussen ‘0’ en ‘1’
Beoordelaars- betrouwbaarheid	‘De beoordelaarsbetrouwbaarheid geeft de mate aan waarin beoordelaars consistent beoordelen. Wanneer beoordelaars hun eigen beoordeling op een ander tijdstip nog een keer overdoen, spreekt men van intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid. De overeenstemming tussen verschillende beoordelaars over hetzelfde antwoord, product en dergelijke, wordt aangeduid met interbeoordelaarsbetrouwbaarheid’
Cesuur College van Beroep voor de Examens (CBE / CoBex)	Zak/slaaggrens, vooraf vastgesteld. Zie ook bijlage 1. Studenten kunnen bij het CBE in beroep gaan tegen iedere beslissing van de examencommissie die hen raakt.
Digitaal toetsen Digital Testing Team (DTT)	Toetsen middels een digitale software applicatie, zie ook Ans. Het DTT is een team bij het OSC dat verantwoordelijk is voor de inrichting van digitale toetsen binnen Ans, en dat hierbij ondersteuning biedt aan examinatoren.
Examinator	De examiner van een cursus maakt de examens, neemt ze af en geeft de uitslag.
Examencommissie	De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van toetsing, zowel op het niveau van de individuele student, als op het niveau van het toetsbeleid- en proces bij een instituut.
Formatieve toetsing	Toetsen als middel om het leren te bevorderen, ook wel gedefinieerd als “het proces van het zoeken, aggregeren en interpreteren van informatie die studenten en docenten gebruiken om te bepalen waar studenten staan in hun leerproces, waar zij naar toe moeten werken en op welke manier (ARG, 2002)”
GenAI Inzage	Een AI-applicatie die nieuwe input genereert, b.v. ChatGPT. Studenten hebben recht op inzage in, en nabespreking van, het beoordeelde werk. Zie ook de OER voor specificatie.
Itembank	Alle toetsvragen, ook wel items (of in Ans ‘exercises) genoemd worden opgeslagen in een itembank. Deze kan gebruikt worden om items te verbeteren, meermaals te gebruiken (let daarbij op richtlijnen vanuit het instituut), etc.
Kwaliteitsborging	Het bewaken van de kwaliteit, in dit geval van toetsing, in het licht van bestaande afspraken (OER en R&R).

Nabespreking	Studenten hebben recht op inzage in, en nabespreking van, het beoordeelde werk. Zie ook de OER voor specificatie.
OER	Het Faculteitsbestuur stelt ieder jaar de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vast, daarin is de omvang en inrichting van het onderwijs vastgelegd; incl. tentamens en examens en diplomering.
Opleidingscommissies	De opleidingscommissies (OLC's) van de instituten hebben als medezeggenschapsorgaan adviserende bevoegdheden aangaande het onderwijs, evenals instemmingsrecht op delen van de OER
Opleidingsdirecteuren (OD)	De Opleidingsdirecteur van het instituut (OD) is als lid van het instituutbestuur direct verantwoordelijk voor het onderwijsprogramma, de bijbehorende voorzieningen en het toetsbeleid
OSC	Het Onderwijs Service Centrum
Psychometrische gegevens	Gegevens over de toetskwaliteit, zoals P, p', alfa, rir, rit, rar, rat. Zie Bijlage 1 voor meer informatie
R&R	De bepalingen van een examencommissie ten aanzien van het afronden van cursussen en het afnemen van tentamens staan in de door hen opgestelde Regels en Richtlijnen (R&R), een R&R kan niet tegenstrijdig zijn met de OER van een opleiding.
Rubric	'Een beoordelingsmatrix (ofwel scoringslijst, antwoordmodel, lijst met criteria), bestaande uit twee dimensies (zie . figuur 17.1). De eerste dimensie bevat de toetscriteria en de tweede dimensie de beoordelingsniveaus'
Scriptiebeoordelingstool	Deze tool biedt een digitaal scriptiebeoordelingssysteem waarin eerste en tweede beoordeelaars online scripties van studenten beoordelen, incl. plagiaatcontrole en aanleveren van het cijfer bij het OSC.
SOLO (Onderwijs)	SOLO Onderwijssupport helpt docenten bij de inzet van ict in het onderwijs, incl. bij onderwijskundige vragen over (digitaal) toetsen
Summatieve toetsing	'Toetsen met een summatief dienen om beslissingen te nemen over studenten, bijvoorbeeld zakken of slagen, toelaten of afwijzen, aannemen of afwijzen'
Toetsmatrijs	'Een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat de toets inhouds- en begripsvalide is' tijdens het samenstellen van de toets, door de leerdoelen van een cursus aan een beheersingsniveau en een weging (puntenaantal) te koppelen.
Toetsmethoden	Toetsmethoden refereren naar het type toets, b.v. open of gesloten schriftelijke vragen, mondelinge toetsing, etc.
Toetsontwerp	Het ontwerp van een toets is de verantwoordelijkheid van een examiner, deze stelt o.b.v. de leerdoelen een toetsmatrijs op, die leidt tot het formuleren van vragen.
Toetsproces	Het toetsproces omvat alle momenten van toetsing die studenten tijdens een cursus meemaken (dus incl. inzage en nabespreking), en waar de organisatie verantwoordelijkheid draagt voor een goede toetsorganisatie. Hierover zijn afspraken vastgelegd in de OER en R&R.
Validiteit	'De validiteit van een toets heeft te maken met de betekenis, de bruikbaarheid en de juistheid van de conclusies die uit de toetsscores worden getrokken. Daarbij is inhoudsvaliditeit van belang: de mate

VCO

waarin de toets als geheel representatief is voor datgene wat men met de toets wil nagaan. Dit betekent onder andere dat ieder belangrijk onderwerp uit de leerstof in de toets moet worden bevraagd.' Ook ***begripsvaliditeit***, oftewel de mate waarin de toetsvorm overeenkomt met het leerdoel, is van belang.

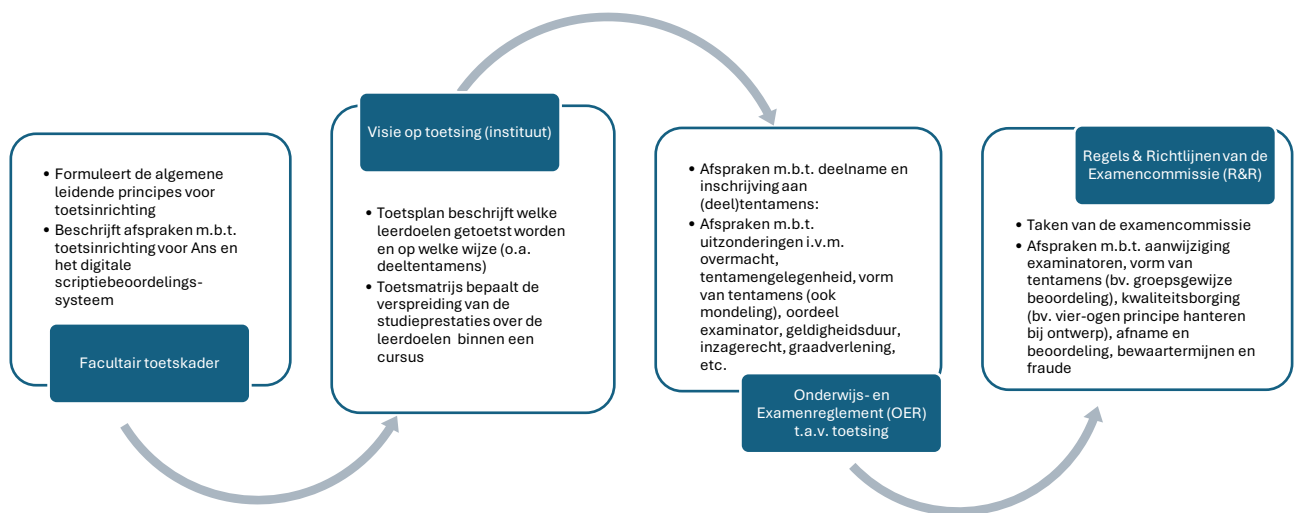
Vaste Commissie Onderwijs, bestaande uit de opleidingsdirecteuren van de FSW, voorgezeten door de vice-decaan. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het facultair toetskader.

Bijlage 1: Digitaal toetsen in Ans – een handreiking voor examinatoren

Per 1 september 2024 wordt er bij de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) niet meer middels Remindo getoetst, maar alleen nog met behulp van [het toetsplatform Ans](#). Dit platform kan door examinatoren gebruikt worden om een digitale toets in te richten, af te nemen en te beoordelen. Dit document biedt een handreiking voor examinatoren om het platform te gebruiken conform de vier leidende principes (zie boven) en de richtlijnen m.b.t. toetsing vanuit faculteit en instituut.

1. Van een visie op toetsing naar een toets in Ans

Hieronder is schematisch weergegeven hoe de consistentie van formele documenten er idealiter uitziet.

Toetsmethodes kiezen. Examinatoren kiezen hun toetsmethodes op basis van a) visie op toetsing binnen het instituut, o.a. vastgelegd in het toetsplan, en ondersteund met richtlijnen voor percentages van het gewenste aantal MC-vragen en open vragen, en b) op basis van hun eigen inhoudelijke toetsmatrijs (zie het kader bij [Inrichting van een toets in Ans: welke afspraken zijn er?](#)).

Tentamenduur. De duur van een tentamen (digitaal of op papier) wordt door de examinator bepaald.

Achtergrondinformatie: Een inhoudelijke toetsmatrijs kan een examinator helpen om de validiteit van toetsing te vergroten, door toetsing expliciet aan de leerdoelen te koppelen, incl. weging. Ook kan zo'n toetsmatrijs transparantie bieden aan studenten over de verwachtingen – het wordt niet aangeraden om de toetsmatrijs letterlijk te delen met studenten. Tenslotte kan Ans gebruikt worden om de toetsvragen expliciet aan de leerdoelen te

2. Inrichting van een toets in Ans: welke afspraken zijn er?

De afspraken m.b.t. **het inrichten van een digitale toets (of, in Ans, 'assignment')** zijn onderverdeeld in de samenstelling van een toets, voorbereiding op het nakijken en het proces van inrichten. Voor meer informatie over de verantwoordelijkheden van de examinator en de mogelijke ondersteuning, zie [Ondersteuning bij toetsinrichting door het Digital Testing Team \(DTT\)](#).

a) Samenstelling toets: constructie items, instellingen in Ans

Items (of, in Ans, 'exercises') ontwerpen gebeurt volgens de principes zoals toegelicht in de onderstaande bronnen, om de validiteit en betrouwbaarheid van de toets te maximaliseren: BKO cursus Toetsen en Beoordelen, de FSW workshop(s) en handleiding 'Ontwerp de beste toetsvragen' en de R&R van de examencommissie van het eigen instituut.

Hergebruik van items dient waar mogelijk beperkt te worden om het frauderisico te verminderen en daarmee de toetskwaliteit te borgen (en op termijn ook werkdruk te verlichten): óf er worden per gelegenheid volledig nieuwe tentamenvragen gemaakt, óf er wordt een beperkt aantal items geselecteerd uit een voldoende grote itembank. Mogelijk zijn binnen de instituten afspraken gemaakt over maximumpercentages voor hergebruikte vragen.

De standaard instellingen in Ans worden daarbij in principe aangehouden, zie hieronder.

1. Algemene instellingen: **Toetstype summatief**, omdat (op dit moment) hoofdzakelijk summatief getoetst wordt met Ans en met het **toetslabel concept**.
2. Toetsafnames: Zijn leeg en worden gevuld door de examinator of het DTT.
3. Bijlagen: Zijn leeg, kunnen worden gevuld indien gewenst (met afbeelding, formuleblad, etc.).
4. Toegankelijkheid: **Beperk toegangslocaties** standaard aan, de toetsen worden binnen de toetslocaties afgenomen. **Digitaal kladblok/spellingscontrole/rekenmachine** kunnen indien gewenst worden aangezet bij 'Hulpmiddelen', NB er wordt geen fysiek kladpapier meer verstrekt in de tentamenzalen i.v.m. fraudepreventie, behalve voor voorzieningen studenten indien vooraf aangegeven, of als docenten dit expliciet aanvragen bij het DTT. Overige hulpmiddelen worden niet ondersteund, wel is het advies om **navigatie** aan te zetten.
5. Proctoring: Staat uit i.v.m. het universitaire Protocol Surveillance op Afstand.
6. Vereisten: Zijn leeg, maar zijn voor formatief toetsen wel interessant.
7. Nakijkinstellingen: Standaard instellen op **Nakijken**, omdat een summatieve beoordeling altijd door een docent behoort te gebeuren. Wordt er formatief getoetst, dan kan voor andere opties worden gekozen. **Anoniem nakijken** staat in principe standaard aan, tenzij een instituut hier anders over heeft beslist. **Punten per vraag** staat standaard aan zodat nakijkers afwijkingen kunnen toevoegen aan het beoordelingsmodel (i.e. scorecorrectie).
8. Cijferberekening: er wordt absoluut genormeerd met 55% van de punten als cesuur, de gehanteerde standaardformule is $(1 + 9 * \text{behaalde punten} / \text{totale punten van 1 tot 10})$. Examinatoren kunnen hier indien gewenst van afwijken. **Gokkanscorrectie** staat standaard aan.

Verwijderde resultaten	Gepubliceerde content
Log Beta	☒ Cijfer
	☒ Totaal aantal behaalde punten
	☒ Punten behaald per vraag
	☒ Vraagstelling
	☒ Gegeven antwoorden
	☒ Beoordelingscriteria
	☐ Modelantwoord
	☐ Afdrukweergave van gepubliceerde content

9. Toetsinzage: **Inzage in cijfer, totaal aantal punten, punten per vraag, vragen, gegeven antwoorden en beoordelingscriteria** komen overeen met de facultaire inrichting van de

Afwijken van standaardinstellingen. Mocht een examinator een of meerdere aanpassingen in de standaardinstellingen willen aanbrengen, dan kan dit zelfstandig worden uitgevoerd of via het tentamenformulier van het DTT worden doorgegeven. Bij een wijziging van de cesuur wordt dit met de examencommissie afgestemd.

Gelijke tentamens. De inhoud en vorm van tentamens binnen één iteratie van een cursus zijn gelijk. Dat betekent: geen verschillen tussen papieren en digitale tentamens en geen verschillen tussen Nederlandstalige en Engelstalige tentamens (bij tentamens in meerdere talen: ook geen verschillen tussen de herkansingen).

b) Voorbereiding op nakijken

Een antwoordmodel is een hulpmiddel om inter- en intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid te borgen, dit wordt dan ook te allen tijden toegevoegd aan de items. Mocht het antwoordmodel gewijzigd worden, bijv. door toetsanalyse van de examiner, dan is het belangrijk om deze of direct in Ans door te voeren, of direct aan het Digital Testing Team door te geven.

Anoniem beoordelen is vanaf januari 2023 de standaard bij het Instituut Psychologie. Deze praktijk wordt vanaf publicatie van het facultair toetskader ook door de andere instituten overgenomen, dit i.v.m. het vergroten van de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing.

c) Procesafspraken

Het vier-ogen principe wordt gehanteerd bij toetsontwerp: zodra de toets is gemaakt kijkt een collega mee met de principes validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing als leidraad (denk daarbij ook aan het verwijderen van taal- en spelfouten).

Ondersteuning bij invoeren items en toets in Ans. De examiner kan zelf de vragen in Ans invoeren, of dit door DTT laten doen. In dat laatste geval doet een tweede medewerker van DTT een check op het invoerwerk van de eerste. Vervolgens vraagt DTT aan de examiner om het tentamen te controleren (“Test de Toets”). Zie ook [Ondersteuning bij toetsinrichting door het Digital Testing Team \(DTT\)](#).

3. Overige applicaties om digitaal te toetsen

Overige digitale applicaties die voor toetsing kunnen worden ingezet zijn **Brightspace** en **FeedbackFruits** (waarin geautomatiseerde feedback voor studenten kan worden toegevoegd). Advies over deze applicaties kan door examinatoren ingewonnen worden bij SOLO. Dit geldt ook voor individuele/groepsopdrachten die via **TurnItIn** worden nagekeken.

Waar mogelijk wordt geadviseerd om een **rubric** in te richten om de betrouwbaarheid en validiteit van de toets te vergroten – en om deze te delen met studenten, om de feedbackfunctie en transparantie te vergroten¹⁰. En ook hier kan anoniem nakijken meerwaarde bieden, zie [Hoe gebruik ik 'Anonymous Marking' in combinatie met Turnitin?](#)

4. Ondersteuning bij toetsinrichting door het Digital Testing Team (DTT)

DTT kan ondersteunen bij inrichten van toetsen in Ans. Op basis van de instructies die de examiner in het online tentamenformulier geeft, en diens Word-document(en) met open en/of gesloten vragen, zorgt het DTT indien gewenst voor zowel de invoer van de vragen in Ans, als voor het inrichten van de werking van de toets (bv. wel/niet random volgorde van de vragen).

Ook kan de examiner zelf de toetsinrichting verzorgen. Houd dan rekening met de afspraken zoals vastgelegd in deze bijlage.

5. Hoe verloopt een toetsproces waar Ans is ingezet?

Reguliere tentamens. Studenten maken hun toets in principe in het USC of de Broodfabriek. De examiner draagt de verantwoordelijkheid voor een ordentelijk verloop van het toetsproces.

Voorzieningententamens. Bijzondere voorzieningen kunnen worden gefaciliteerd in het Pieter de la Courtgebouw/ Wijnhaven. Bij apart georganiseerde tentamens is de examiner telefonisch bereikbaar.

---

¹⁰ Zie van hoofdstuk 17 Berkel, Bax & Joosten-ten Brinke (2014) voor richtlijnen voor het opstellen van een rubric.

Surveillance. Het DTT is verantwoordelijk voor de organisatie van (voldoende) surveillance.

Herkansingen. Afspraken m.b.t. herkansingen zijn vastgelegd in [de R&R van de examencommissie van jouw instituut](#) en evt. is er ook beleid op instituutniveau.

Proctoring. Is gezien het inschrijfprotocol alleen van toepassing in noodgevallen, zie dan [de R&R](#).

Inzage en nabespreking. Afspraken m.b.t. inzage en nabespreking zijn vastgelegd in [de R&R](#). Meer informatie over het toetsproces is te vinden [op het docentenplatform](#).

6. Beoordeling

Cesuur. In Ans is de volgende standaardberekening voor de cesuur aangehouden: $1 + 9 * \text{aantal behaalde punten} / \text{maximaal aantal punten}$, zie ook [Inrichting van een toets in Ans: welke afspraken zijn er?](#) Indien er zwaarwegende argumenten voor examinatoren zijn om een andere berekening aan te houden kunnen zij **in overleg met de examencommissie** dit zelf wijzigen in Ans, of contact opnemen met het Digital Testing Team om een aanpassing door te voeren.

7. Kwaliteitsborging, cijferberekening en bewaartermijnen

Kwaliteitsborging en cijferberekening. Examinatoren bepalen de tentamenuitslag en beheren de itembanken van de cursussen waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Dit betekent dat er voorafgaand aan (en/of na afloop van) de cijferberekening aanpassingen worden gedaan aan het antwoordmodel en/of de items die onvoldoende (psychometrische) kwaliteit hebben volgens de examiner. Dit kan gevolgen hebben voor a) het antwoordmodel/ de waardering van items in Ans en b) de becijfering van studenten, ook kan c) de itembank moeten worden aangepast. Zie onder een stapsgewijze beschrijving van dit proces in Ans:

	<i>Werkwijze</i>	<i>Mogelijke consequenties</i>
<i>Stap 1. Analyseer de items</i>	Ans kenmerkt een item als goed indien alle waardes binnen de gestelde waardes vallen (P-waarde tussen 0.1-0.9 en rit-waarde boven 0.2). Bekijk in Ans per item de opmerkingen van studenten, de p(')-waardes ¹¹ en de rit/rir-waardes ¹² . Houd daarbij ook je toetsontwerp in gedachten (is een item opzettelijk moeilijk/makkelijk ingestoken?).	<ul style="list-style-type: none"> - Evt. antwoordmodel aanpassen - Evt. item verwijderen - Bij uitzondering: een tweede antwoord (of alle antwoorden) goedkeuren - Altijd: toelichting geven bij reparatie of vervallen item
<i>Stap 2. Analyseer de toets</i>	Bekijk in Ans per toets het maximaal te behalen aantal punten, de gokscore en de alfa ¹³ . Houd ook rekening met evt. onvoorziene omstandigheden tijdens het toetsproces in je verklaring van evt. afwijkende resultaten.	Na evt. aanpassingen kunnen de cijfers voor de toets aan studenten worden gecommuniceerd.
<i>Stap 3. Pas items aan</i>	Pas, naar gelang je analyse bij stap 1 en 2, evt. items aan voor de toetsing van volgend jaar. Maak daarbij gebruik van je inhoudelijke toetsmatrijs en de genoemde informatie bij	<ul style="list-style-type: none"> - Evt. items aanpassen - Evt. items toevoegen - Altijd: toelichting geven bij reparatie

¹¹ De **P- en p'-waardes** geven de proportie correcte antwoorden voor een vraag aan (de p' waarde houdt daarbij rekening met de gokkanscorrectie).

¹² De **rir en rit-waardes** geven een (Pearson) correlatie tussen de scores op de vraag en de scores op alle andere vragen binnen een toets en tonen het onderscheid tussen studenten die de stof wel en niet beheersen. Bij de rit-waarde is de score op de vraag meegenomen in de berekening, bij de rir-waarde is dit niet het geval,

¹³ De **KR20/alpha** beschrijft de betrouwbaarheid van de toets met een waarde tussen 0 (laag) en 1 (hoog).

Inrichting van een toets in Ans: welke afspraken zijn er? En evt. van de a-, rat- en/of rar-waarde¹⁴ in Ans.

Cijferberekening. Na het doorlopen van stap 1 en 2, zoals beschreven in bovenstaande tabel, kan het (deel)cijfer voor de toets (en evt. het eindcijfer voor de cursus) worden berekend. Zie voor aanlevering van de cijfers: [Cijferregistratie OSC - Universiteit Leiden](#). In principe worden de behaalde punten niet direct via Ans aan studenten gecommuniceerd, om miscommunicatie t.a.v. becijfering te voorkomen. De examinerator kan hier in overleg met het DTT van afwijken.

Bewaartermijn. Vanuit DIA is er een (1 tot) 2 jaar bewaartermijn van de afgenomen toetsen. Daarna worden de gegevens geanonimiseerd. In Ans staat nu nog ingesteld dat de gegevens nog 7 jaar bewaard worden, incl. psychometrische gegevens. Mogelijk wijzigt dit in 2024-2025.

8. Deskundigheidsbevordering

Om aanvullend te borgen dat toetsing volgens bovenstaande principes is ingericht wordt onderstaande facultair aangeboden:

Voor examinatoren:

- Docentenplatform: [Praktische organisatie \(summatief\) toetsen - Universiteit Leiden](#)
- FSW workshops en e-learning 'Inrichten en afnemen digitale toetsen bij FSW'
- Individuele begeleiding door LLInC bij vraagstukken over o.a. toetsing
- BKO module (LLInC) over toetsinrichting en itemconstructie

Voor Examencommissies:

- Jaarlijks gesprek (voor de start van het academisch jaar) met vice-decaan en faculteitsbureau om de R&R te bespreken, incl. evt. wijzigingen in facultair toetsbeleid.
- Jaarlijks gesprek (rond de jaarwisseling) met vice-decaan en faculteitsbureau (Onderwijsbeleid) om resultaten kwaliteitsborging te bespreken.

9. Bronnen

Onderstaande bronnen zijn, naast de leidende principes zoals geformuleerd in het facultaire toetskader, gebruikt bij de inrichting van deze bijlage.

- Ans
  - FAQ: [Instructions for employees – Ans](#)
  - Interpretatie psychometrische gegevens: [Vraaginzichten – Ans](#) en [Toetsinzichten – Ans](#)
- Meer informatie over het gebruik Ans:
  - [Introductievideo over items en toetsen inrichten in Ans \(5.32 min\)](#). NB informatie over het aanmaken van *question banks* (itembanken) en *courses* (vakken/cursussen) is niet relevant voor examinatoren, dit staat al klaar bij gebruik.
  - [Introductievideo over itemanalyse en becijfering in Ans \(4.21 min\)](#).
- Tips bij toetsen (juli 2016). Geschreven door: Maarten Bergwerff, Marlous Dekker, Floris van Blankenstein, Daan Romein, Marie Klaren. FGW, Universiteit Leiden

---

¹⁴ De *a-waarde* beschrijft het aantal deelnemers dat een alternatief heeft gekozen, de *rat- en rarwaarden* geven een (Pearson) correlatie van het alternatief ten opzichte van de toetsscore – waarbij rar-waarden het gekozen alternatief niet meeneemt in de berekening.

- Toetsing en toetsanalyse (2008). Geschreven door: D.N.M. de Gruijter. ICLON, Universiteit Leiden.
- Van Berkel, H. (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs*. A. Bax, D. Joosten-ten Brinke, K. Beekman, & T. van Schilt-Mol (Eds.). Bohn stafleu van Loghum.